No 1583 Zaterdag 2 Mei 1914. 31ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

De Nieuwe Begrooting.

Memorie van Antwoord van den Gouverneur.

ARTIKELEN.

Ad. art. 1b. De bepalingen dat — behalve de geheime stukken — alle stukken, die ouder dan 20 jaren zijn, in het archief moeten worden gebracht, wordt in de praktijk niet altijd nageleefd, omdat er vele stukken zijn ouder dan 20 jaren, die nog zeer dikwijls moeten worden geraadpleegd. Zijn zij in het archief dan levert dit meermalen moeilijkheden op.

Om de praktijk niet in strijd met de bestaande bepalingen te doen zijn, zal de Gouverneur die bepalingen eenigszins doen wijzigen.

De archieven van de eilanden, b. v. van St. Eustatius, naar hier te brengen, heeft het bezwaar, dat zij dan op de eilanden niet kunnen worden geraadpleegd, wat dikwijls noodig kan zijn.

Ad. art. 3c. Tot zijn leedwezen kan de Gouverneur niet zeggen, hoe ver de bewerking der encyclopaedie is gevorderd. Slechts kan hij hieromtrent mededeelen, dat in 1906 door de uitgevers Martinus Nyhoff te 's Gravenhage en E. J. Brill te Leiden aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën een subsidie van f 6000.— is aangevraagd voor de uitgave van een encyclopaedie van Nederlandsch West-Indië. Aan de uitgevers is toen daarop te kennen gegeven, dat het in het voornemen van Zijne Excellentie lag, om, indien de begrootingswetgever zijne goedkeuring daaraan hechtte, voor die uitgave een subsidie te verleenen tot een maximum van f 4000.—

In verband met een nadere mededeeling van den Heer Nyhoff, dat niet voor 1908 subsidie noodig zou zijn, werd als eerste termijn een bedrag van f 375.— op de koloniale huishoudelijke begrooting voor dat dienstjaar uitgetrokken.

In 1909 werd op de begrooting voor dat dienstjaar als tweede termijn weer f 375 — aangevraagd en toegestaan, doch daar het niet zeker was, wanneer met het drukken van de encyclopaedie een aanvang zou worden gemaakt, is deze post door Zijne Excellentie pro memorie in de begrooting opgenomen, welke post is blijven bestaan, omdat nu nog geen zekerheid bestaat omtrent den tijd waarop met het drukken zal worden begonnen.

Ad. art. 4b. De Gouverneur zal gaarne overwegen, hoe aan de bezwaren, die voortvloeien uit het feit, dat bij appèl in rechtszaken van de bovenwindsche eilanden, onvermogenden geen kostelooze vertaling van processtukken kunnen verkrijgen, is te gemoet te komen.

Ad. art. 5a. De translaatkosten uit dit krediet bestreden zijn de kosten van de tolken voor het Hof van Justitie en het kantongerecht. Beter ware het misschien hier te spreken van vertolkingskosten.

Bij nota van wijziging zal daarom worden voorgesteld in de plaats van „*translaatkosten*" te lezen „*vertolkingskosten.*"

Ad. art. 12. Door aankoop van de plantages Dokterstuin, Pannekoek, Barber, Leliënberg en Wacao, werd het domein met ruim 1300 H.A. vergroot. De gouverneur achtte het niet raadzaam die uitgestrekte gronden, die zeer houtrijk zijn en waarop zeer vele dividiviboomen gevonden worden, geheel onbewaakt te laten. Het is dan ook kort na dien aankoop gebleken, dat er zeer veel hout clandistien is gehakt en de toen rijpende dividivipeulen weggevoerd werden.

Waar een groote verhuizing van de pachters voor de deur staat, tengevolge waarvan zeer veel hout noodig zal zijn voor den wederopbouw hunner hutten, is het ook, naar de Gouverneur meent, plicht van de zijde van het Bestuur te zorgen, dat het die pachters niet aan de noodige materialen daartoe ontbreekt.

Aan de politie, wier aantal beslist onvoldoende moet worden geacht voor de verschillende diensten, die door haar gepresteerd moeten worden, kan bezwaarlijk ook het speciale toezicht over die plantages worden opgedragen.

De in het voorloopig verslag genoemde boschwachters hebben, bij de perceelsgewijze verkaveling dier plantages zeer goede diensten bewezen en waren bij de openlegging van wegen, waardoor vele boomen moesten worden weggeruimd, bepaald onmisbaar.

Dit geschiedde natuurlijk onder [illegible] directe toezicht, opdat het omgehakte hout, dat toch eenige waarde heeft, niet onmiddelijk zou verdwijnen. Van een deel van dit hout, dat niet voor woningbouw geschikt is, wordt houtskolen gebrand en ter plaatse zelf verkocht.

Deze post zal evenwel niet een vaste zijn, doch behoeft slechts te worden bestendigd, totdat door de uitgifte van een gedeelte dier gronden een gemakkelijk overzicht over het geheel zal kunnen worden verkregen, wat thans niet mogelijk is door het dichte hout, dat zich daarop bevindt.

Ad. art. 13. De Gouverneur vindt het niet meer dan billijk, dat, wanneer er een algemeen traktementsverhooging komt, ook de geestelijken daarin deelen, wier arbeid zeker niet minder aan de kolonie ten goede komt dan die van andere ambtenaren.

De quaestie of het gewenscht is hier twee predikanten bij de Protestansche Gemeente te hebben, zou een punt van overweging kunnen uitmaken, zoodra er een vacature ontstaat. Hij meent echter, dat die vraag reeds vroeger is gesteld, en dat men toen bepaald van oordeel was, dat het gewenscht was, twee predikanten bij de gemeente te hebben.

Op de vraag wat voor invloed het Gouvernement heeft op de benoeming en het ontslag der geestelijken, kan de Gouverneur den Raad het volgende mededeelen.

Voor de predikanten bij de Protestansche Gemeenten geldt de regel, dat de Gouverneur niet bepaald *gebonden* is aan de voordracht van het kerkbestuur; dat hij zich daar echter in het algemeen aan houdt, tenzij tegen den persoon van den voorgedragene bezwaren mochten bestaan; dat als bezwaar in geen geval mag gelden de richting van den voorgedragene op godsdienstig gebied; dat als de Gouverneur meent de voordracht niet te kunnen volgen, hij een nieuwe voordracht van de zijde der gemeente uitlokt.

De Apostolisch Vicaris van Curaçao wordt benoemd door Zijne Heiligheid den Paus, en dan in deze hoedanigheid door Hare Majesteit de Koningin, bij Koninklijk besluit, erkend.

Volgens het Koninklijk besluit van 22 Juli 1854 No. 66, betreffende de inrichting van het Roomsch-Katholieke kerkgenootschap in onze kolonie, behoort de benoeming en aanstelling der geestelijken van den 2den rang hier uitsluitend tot de bevoegdheid van den kerkvoogd (den Apostolisch Vicaris), die ook alleen bevoegd is om hen uit hun bediening te schorsen of te ontslaan; terwijl de toekenning zoowel als de intrekking der jaargelden geschiedt door den Gouverneur op de voordracht van den kerkvoogd.

Voor wat betreft de aanstelling van de bedienaren van den godsdienst bij de Israëlietische Gemeenten, bestaan hier, voor zoover de Gouverneur bekend is, geen speciale bepalingen.

Gevolgd worden de regelen, die gelden voor de predikanten bij de Protestansche Gemeenten.

Waar de Gouverneur benoemt, kan hij ook schorsen en ontslaan.

Ad. art. 15. Daar in het verslag staat „dat men met belangstelling had kennis genomen van de in de Tweede Kamer over het onderwijs gehouden beschouwingen" en er leden waren, die het betreurden te moeten toegeven, dat de toestand van het onderwijs slecht is, doet het den Gouverneur genoegen den Raad er op te kunnen wijzen, dat de personen, die hier op de allereerste plaats bevoegd kunnen worden geacht om over den stand van het onderwijs een oordeel te vellen, n. l. de leden der schoolcommissie, het met die beschouwingen heelemaal niet eens zijn; wat blijkt uit het door hen aan de Heeren Kleerekoper en De Meester, leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, gezonden schrijven, dat luidt als volgt:

„De ondergeteekenden, leden der
„Schoolcommissie op Curaçao, heb-
„ben de eer U mede te deelen, dat
„hetgeen er in de Tweede Kamer bij
„de behandeling der Curaçaosche be-
„grooting is gezegd over den stand
„van het onderwijs in onze kolonie
„geheel onjuist is:

„dat het o. a. onwaar is, dat de
„openbare school thans niet zoo
„goed is als zij vroeger was, hetgeen
„meenen zij, duidelijk wordt door
„het feit, dat nog niet lang geleden
„weer een negende klasse aan de
„Hendrikschool is toegevoegd, en
„de 7de en 8ste klasse der Wilhel-
„minaschool wederom gesepareerd
„zijn.

„Dat het eveneens onwaarheid is,
„dat de kinderen op de bijzondere
„scholen niets zouden leeren; dat in-
„tegendeel ook die scholen in het
„stadsdistrict goed zijn, en die in
„de buitendistricten reden geven tot
„tevredenheid, als men in aanmer-
„king neemt, met welke groote moei-
„lijkheden de onderwijzeressen daar
„te kampen hebben.

„Curaçao, den 10n Maart 1914.

„(w. g.) Mordy S. L Maduro, Voorzitter van den Kolonialen Raad, tevens Voorzitter van de Schoolcommissie
„(w. g.) J. B. Gorsira, Procureur-generaal.
„(w. g.) F. J. A. van den Donk, Roomsch-Katholiek Priester.
„(w. g.) B. E. van der Veen Zeppenfeldt, Lid der Schoolcommissie, tevens Lid van den Kolonialen Raad.
„(w. g.) C. Gorsira, Notaris.
„(w. g.) Edwin Senior, Lid der Schoolcommisie, tevens Lid van den Kolonialen Raad.
„(w. g.) W. C. J. van Leeuwen, Schoolopziener in de kolonie, tevens lid en secretaris der Schoolcommissie te Willemstad."

De Gouverneur is het met dit schrijven geheel eens.

Nog onlangs — toen Prof. Dr. Kraus hier was — bezocht hij de St. Vincentius school — de Roomsch-Katholieke armenschool bij het St. Thomas-college — waarbij hem bleek, dat de jongens in de hoogste klasse zeer goed Hollandsch lazen en het gelezene ook goed verstonden.

Zoo lazen zij met gemak een les, die zij nog nooit gehad hadden, uit het boekje „Kijkjes alom" door Kooijmans.

Zij schreven bijna allen een zeer goede hand; kregen blijkbaar zeer degelijk onderwijs in aardrijkskunde; rekenden met succes uit het 6de stukje van „De nieuwe rekenschool" door Boosman en Bos — een boekje, dat in Nederland gebruikt wordt voor het zesde leerjaar der lagere school; — zongen heel goed noten van het bord (volgens de methode, waarbij de noten door cijfers worden voorgesteld) en bleken bovendien nog aardig Engelsch en Spaansch te kunnen lezen, en het gelezene — dat natuurlijk niet heel moeilijk was — in het Hollandsch te kunnen vertalen.

Wanneer men nu weet, dat het bezoek aan de school gebracht werd in het begin van het leerjaar, en de leerlingen de lessen nog negen maanden zullen volgen, en dan in aanmerking neemt, dat de kinderen, toen zij op school kwamen geen woord Hollandsch kenden, en het onderwijs dus wordt gegeven in een voor hen vreemde taal, moet men die school bepaald *goed* noemen.

Men ziet hieruit hoe geheel verkeerd, verleden jaar, een Curaçaoënaar, in Holland, het Kamerlid De Meester inlichtte, toen hij dezen mededeelde, „dat er op de bijzondere scholen nu letterlijk niets wordt geleerd: dat de kinderen de school verlaten even verstoken van de meest elementaire kennis als zij er komen."

De leden van den Raad, die moch ten veronderstellen, dat hetgeen de Gouverneur omtrent zijn schoolbezoek aan de Roomsch-Katholieke armenschool mededeelt, eenigszins geflatteerd is, kunnen zich dagelijks van de juistheid zijner mededeeling overtuigen.

Ook de openbare lagere school bezocht de Gouverneur nog, een dag na zijn bovenvermeld schoolbezoek. En ook daar bleken de kinderen goed te leeren. Behalve de gewone vakken werd ook daar wat Engelsch geleerd; wat vele jongens later, als zij gaan varen, op Amerikaansche booten b.v., zoo te pas kan komen. Spaansch werd er niet geleerd, evenmin als dit geschiedt op de Roomsch-Katholieke armenschool van Pietermaai.

Dat het onderwijs nog verbeterd zou kunnen worden, zal de Gouverneur natuurlijk niet betwisten.

Waar beeft men het ideaal in dat opzicht al bereikt?

Doch dat het onderwijs slecht is, acht hij bepaald onwaar. Zij, die dit te goeder trouw beweren, kennen het niet.

Zeker is het, dat op de Hendrikschool het leerplan wat overladen is, een klachte, die men in Holland ook zoo dikwijls hoort bij tal van scholen. Doch welk vak te schrappen?

Het beste zou het daarom zijn de school, waaraan kort geleden weer een negende klasse werd toegevoegd, uit tien klassen te doen bestaan. De verschillende leerstoffen kunnen dan wat langzamer en degelijker verwerkt worden

Blijken er voldoende leerlingen voor zoo'n tiende klasse te zijn, dan wil de Gouverneur gaarne daartoe medewerken.

Op de openbare lagere scholen mag de Hollandsche uitspraak der onderwijzers hier en daar wat te wenschen overlaten, doch dit is, meent de Gouverneur, nu toch zoo erg niet. Men kan in een kolonie, die zich bij verre niet kan bedruipen, alles niet in de perfectie hebben.

Het Hollandsch van de onderwijzers op de scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs is goed.

Mocht Zijne Excellentie de Minister van Koloniën besluiten een commissie naar onze kolonie te zenden, dan zou het ook den Gouverneur zeker aangenaam zijn, zoo van deze een „onderwijsman" deel uitmaakte.

Ad. art. 15b. Het Bestuur heeft geen termen gevonden, om toen de onderwijzerstraktementen verhoogd werden, ook de toelagen der hoofden nog te verhoogen.

Het gymnastiek-onderwijs is gedurende de vier maanden, dat de Heer Manuel met verlof was, gestaakt moeten worden, omdat er geen onderwijzer of particulier was, die het kon geven.

Toen de Heer Troost ziek werd, werd het door den schoolopziener en het hoofd der school het best geacht, voorloopig een paar klassen te combineeren. Men hoopte telkens bericht te krijgen, dat er een onderwijzer uit Holland kwam. Toen de kans daarop voorloopig niet groot bleek te zijn, is er tijdelijk een onderwijzeres meer aan de Hendrikschool geplaatst.

De verhooging van f 160 — voor de normaalschool werd toegelicht in noot 23. Zij is het gevolg van een vermeerdering van 2 lesuren.

Het leerplan van de normaallessen werd ingericht, zooals het thans is, opdat de aanstaande onderwijzers hun talen, die zij op school geleerd hebben, meer zouden kunnen bijhouden, en ook om de leerlingen, die de lessen volgen, — en waarvan velen toch niet van plan zijn later bij het onderwijs te gaan, een gelegenheid te geven, zich wat meer algemeen te ontwikkelen.

De cursus in zeevaartkunde was hier een bepaald succes.

Onder de kundige leiding van den Heer Troost, die er zich zeer veel moeite voor gaf, maakten de leerlingen uitstekende vorderingen. Wel slonk het getal van 9 op 5, doch dit was omdat er jongens waren, die voor hun kost moesten gaan werken en daardoor den cursus niet verder konden volgen.

In November j.l. werd de Heer Troost ziek, zoodat hij verplicht zal zijn met verlof naar Holland te gaan.

Er was niemand, die de lessen kon voortzetten.

De Gouverneur schreef nog naar Saba of er daar ook iemand was, die den Heer Troost hier tijdelijk zou kunnen en willen vervangen; doch het bleek van niet.

Hij verzocht daarom den Gezaghebber te informeeren, of een der onderwijzers van de openbare scholen op Saba het vak bij den Heer Simmons, die daar de zeevaartkunde onderwijst, zou willen leeren. Is dit zoo, dan zal hij later, als het noodig is, naar hier kunnen worden overgeplaatst.

Iemand, enkel voor dat doel uit Holland te laten uitkomen, gaat, meent de Gouverneur, moeilijk; en een onderwijzer met akte zeevaartkunde te vragen, zal toch geen resultaat geven.

De Heer Troost kende het vak, omdat hij eerst bij de scheepvaart had willen gaan, doch werd afgekeurd voor zijn oogen en toen onderwijzer is geworden.

Ad. art. 16b. Door de Algemeene Rekenkamer werd in de maand December 1911, ten aanzien van den verkoop van leermiddelen van de Hendrik- en Wilhelminaschool, de woordelijk hierna volgende opmerking gemaakt:

„De eveneens door den administrateur gedane mededeeling, dat de schoolhoofden voor hunne bemoeiïngen in deze respectievelijk f 60.— en f 40.— per jaar genieten, heeft bij de Kamer de vraag doen rijzen of voor het geven van zoodanige belooning wel termen zijn. Het komt haar voor, dat in de gegeven omstandigheden het afgeven van leermiddelen door de hoofden aan de leerlingen van hun eigen school een bemoeiïng is, waarvoor zij geacht mogen worden belooning te vinden in de bezoldiging aan hunne betrekking verbonden";

waarop door den administrateur van financiën het volgende bescheid werd gegeven, een antwoord, waarmede de Gouverneur zich ten volle kan vereenigen:

„De hoofden der scholen zijn qua talis niet verplicht de leermiddelen aan hun leerlingen te verkoopen. Hun is dit indertijd opgedragen, omdat er telkens moeilijkheden ontstonden doordat de boekhandelaars, die de boeken enz. verkochten, deze niet op tijd in voorraad hadden. Om eenigszins den tegenzin, dien de onderwijzers tegen het verkoopen van de boeken hadden, te overwinnen, is hun voor de moeite een kleine toelage gegeven."

„De Kamer werd door de aangevoerde argumenten niet overtuigd van de noodzakelijkheid om een bij

zondere belooning toe te kennen. Waar echter bij de haar bekend geworden opvatting van het Bestuur een nader aandringen harerzijds eer vermeerdering dan vermindering van uitgaven moest doen verwachten, heeft zij gemeend het bij de medegedeelde opmerking te moeten laten.

Zij achtte het echter niet aanbevelingswaardig, te spoedig door het toekennen van een bijzondere belooning te gemoet te komen aan den tegenzin van ambtenaren om zich voor onderwerpen, nauw verwant aan de belangen, welke hun zijn toevertrouwd, eenige moeite te getroosten."

(Verslag der Algemeene Rekenkamer 1912. Gedrukte stukken zitting 1912—1913—319, No. 3, pag. 16)

Wordt zelfs met de gewoonte gebroken om de benoodigde leermiddelen door de hoofden der Hendrik- en der Wilhelminaschool aan de leerlingen tegen betaling van het kostende, verhoogd met 25%, te verstrekken, en daarvoor in de plaats gesteld het middel door eenige leden aangegeven, dan zal zulks niet afdoende tot het beoogde doel — vermindering van de werkzaamheden dier hoofden — kunnen leiden, vermits de tegenwoordige geldelijke rekenplichtigheid noodzakelijk zal moeten worden vervangen door een materiëele verantwoordelijkheid tegenover de Algemeene Rekenkamer.

Het zou toch immers niet aangaan, eigendommen der kolonie aan derden in bruikleen af te staan, zonder dat daarover eenig beheer werd gevoerd.

Verder acht de Gouverneur het zeer gewenscht, dat de leerlingen de door hen bij het onderwijs gebruikte leermiddelen in eigendom kunnen bezitten.

De leermiddelen om niet aan de leerlingen afstaan, zou de kolonie per jaar ongeveer f 1000 kosten; tegenover deze uitgaaf zou een bezuiniging van f 100 's jaars zijn te boeken, n. l. de toelagen aan de hoofden der evengenoemde scholen.

Het komt ongemotiveerd voor, de schoolhoofden de weinige moeite, die het beheer hun bezorgt, te besparen ten koste van f 900 's jaars.

Ad. art. 16d. Een der leden van de examencommissie verzocht een dergelijken post op de begrooting te willen brengen. Het scheen den Gouverneur in het belang van het onderwijs te zijn dit te doen, daar hij het zeer gewenscht acht, dat men zich hier op de hoogte houdt van wat er in Holland op dat gebied plaats vindt.

Dat er nu en dan eens andere leden in de examencommissie worden benoemd, levert daarvoor geen bezwaren op. De boeken kunnen door den schoolopziener, die permanent voorzitter der commissie is, worden bewaard, en aan de leden, die zulks verlangen, ter lezing worden gegeven.

Ad. art. 18. De Gouverneur kan den Raad mededeelen, dat Prof. Dr. Kraus bij zijn bezoek aan Curaçao, ook de regeling van den loodsdienst hier heeft nagegaan, en dat er naar aanleiding daarvan wellicht een voorstel kan worden verwacht van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën. Daarom acht hij het gewenscht, voorloopig nog geen voorstel tot verbetering van het loodswezen te doen.

Ad. art. 19a. Door den Centralen Gezondheidsraad in Nederland is aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën op haar verzoek ingediend een „Rapport omtrent de voorzieningen, die op sanitair gebied te Willemstad (Curaçao) waren te treffen, ten einde deze haven te doen beantwoorden aan de hoogere eischen, die het, met het oog op de opening van het Panamakanaal te verwachten grooter scheepvaartverkeer zal stellen".

De Raad besloot zijn rapport met 7 conclusiën, waarvan de eerste o. m. luidt:

„Voor Curaçao is allereerst noodig een krachtige organisatie van den Gezondheidsdienst. Aan het hoofd daarvan worde geplaatst een directeur met voldoend gezag bekleed en beschikkend over het noodige personeel en materiëel, waaronder een hygiënisch laboratorium".

Nu het dus niet onmogelijk is, dat eerlang een geheele wijziging in den geneeskundigen dienst op Curaçao zal tot stand komen, acht de Gouverneur het niet aan te bevelen hieraan vooruit te loopen door nu reeds verandering te brengen in den dienst van den stadsgeneesheer, hoewel hij toegeeft dat, bij de meer en meer toenemende scheepvaartbeweging in deze haven, de taak dien ambtenaar opgelegd op den duur wel zou kunnen blijken te zwaar te zijn.

Ook de tegenwoordige titularis acht de tijd nog niet gekomen om zijn dienst over twee personen te verdeelen.

Ad. art. 19e. De Gouverneur moet toegeven dat een bedrag van f 300 voor fouragegelden niet te hoog is.

Waar het echter nu in zijn voornemen ligt om een algemeene traktementsverhooging uit te lokken, meent hij niet tot de verhooging van de fouragegelden over te kunnen gaan, zonder dienaangaande het oordeel te hebben ingewonnen van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën, omdat die verhooging zich over ongeveer 25 personen zal moeten uitstrekken, en dus een aanmerkelijke som zal bedragen.

Ad. art. 21a. De Gouverneur blijft het noodig achten, dat er in de kolonie een landbouwkundige is.

Al moet men zich van de mogelijke resultaten van den landbouw hier geen te groote illusies maken, kan er op dat gebied toch wel heel wat verbeterd worden, en daarvoor is deskundige leiding noodig.

De mededeeling, dat geen plantagehouders zich voor den in uitzicht gestelden landbouwcursus hebben aangemeld, is niet juist. Integendeel hebben zich reeds 5 planters aangemeld om de door den landbouwkundige te houden voordrachten, waarmee in Mei a. s. zal worden begonnen, bij te wonen.

Ofschoon de tegenwoordige landbouwkundige nog maar anderhalf jaar als zoodanig werkzaam is, heeft hij zeker al met vrucht gearbeid.

Zoo werd dan ook verleden jaar in het voorloopig verslag betreffende de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1914, als het oordeel van eenige leden aangevoerd: „dat, nu in den laatsten tijd meer speciaal wordt gearbeid in de richting van verbetering van bestaande cultures, speciaal die der sorghum, en daarbij practisch te werk wordt gegaan, men thans op den goeden weg is".

In die richting wordt voornamelijk doorgegaan, om de landbouwers te leeren, door betere grondbewerking, doelmatige bemesting en het aanwenden van eenige praktische werktuigen, meer voordeel uit hun gronden te halen.

Zoo werden er o. a. in de laatste jaren een sport ploeg (cultivator) en een plantmachine aangekocht, die zeer goed voldeden.

Een naar de aanwijzingen van den landbouwkundige, bearbeid en met de machine bezaaid maïsveld stak in het slechte regenseizoen 1913-1914 zeer gunstig af bij de omliggende velden.

De door den landbouwkundige ingevoerde maïssoort „White Kaffir" bleek een belangrijke verbetering voor onze kleine maïscultuur. Deze maïs is veel spoediger rijp dan de gewone hier verbouwde maïs en geeft dus in slechte regenjaren meer kans op oogst.

Ook aanwijzingen tot verbetering van de aloëcultuur op Aruba sloegen zeer goed in, zoodat in het afgeloopen jaar weer verscheidene aloëplanters tot de daar zoo noodige verbetering van hunne gronden overgingen.

De pogingen om op Cas Chiquito een klein fokstation te maken hadden eveneens succes.

Meerdere zeer goede jonge rasbokken en rasrammen konden van daaruit den planters in bruikleen gegeven worden.

Nu weet de Gouverneur wel, dat dit niet het geval zou zijn geweest, als het jaar te droog was geweest, om voldoende veevoeder te krijgen; doch men moet iets riskeeren en van de gunstige omstandigheden trachten te profiteeren. Doet men dit niet, dan is hier iedere verbetering van den landbouw uitgesloten.

Ad. art. 21b. Al is het waar, dat er weinig punten van aanraking bestaan tusschen den Curaçaoschen landbouw en den Surinaamschen, is het, meent de Gouverneur, toch gewenscht, dat wij hier in verbinding blijven met het departement van landbouw in Suriname; al ware het enkel om eventuëel van het laboratorium, dat daar is, gebruik te kunnen maken voor onderzoekingen op landbouwkundig gebied.

Ad art. 25c. Voor zoover de Gouverneur heeft kunnen nagaan, zijn onder hulpbehoevende vrijgemaakten altijd verstaan geworden, die geëmancipeerden, die óf ten tijde der vrijmaking hulpbehoevend waren, óf dat later geworden zijn; al is, volgens hem, de laatste opvatting minder juist.

Van deze personen zijn nog enkelen in leven, van wie 11 verpleegd worden.

Ad art. 29b. Met genoegen las de Gouverneur in het voorloopig verslag, dat verschillende leden het gewenscht achtten, gelden voor het nemen der proef beschikbaar te stellen.

De landbouwkundige zal trachten de proef zoo goed mogelijk te nemen.

Ad. art. 31a. De Maatschappij tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij besteedde sedert hare oprichting hare inkomsten voor een groot deel ter bevordering van de veeteelt, en gedurende meerdere jaren stond zij ook een belangrijk deel harer inkomsten af tot bevordering van de vlechtindustrie.

Tot bevordering van den landbouw schafte zij eenige werktuigen aan voor grondbewerking.

Voor de bevordering van de zoutwinning kon zij, helaas, weinig doen.

Het geld waarover zij in den laatsten tijd kan beschikken, wordt hoofdzakelijk gebruikt voor den aankoop van goed fokvee.

Jaarlijks geeft zij een verslag uit, waarin hare werkzaamheden zijn omschreven.

Ad. art. 32b. Het schoolmuseum is in den laatsten tijd onder de leiding van den Heer Vooren er veel op vooruit gegaan en kan als een voor het onderwijs nuttige instelling worden beschouwd. Gaarne had de Gouverneur daarom den post er voor uitgetrokken, nog wat meer verhoogd dan hij nu heeft voorgesteld, ware het niet, dat hij meende verplicht te zijn om te zorgen, dat de jaarlijksche uitgaven der kolonie door al die kleine posten niet te hoog werden opgedreven.

Ad art. 32h. Uit dezen post worden betaald: de kosten der tijd- en andere schoten, die van het fort Nassau worden gelost, waaronder b. v. de schoten voor het hijschen en strijken der vlaggen op de verjaardagen van de leden van het Koninklijk Huis; vergoedingen aan den jongen en den seinwachter, die de vlaggen en lichten, benoodigd bij het seinen voor het afvuren van middag- en avondschot, bedienen, en die voor den persoon, die de schoten lost.

Bij het opmaken van deze begrooting kon geen opgaven worden verkregen van de kosten der tijdschoten, vermits degene, die deze opgave moest doen — de conducteur der Artillerie — met verlof afwezig was. Daarom zijn die kosten, welke blijkens later ontvangen opgave in 1913 f 950.— hebben bedragen, opgenomen onder „nog te doene uitgaven."

De omschrijving „kosten van tijdschoten" in noot 50 is (evenals de andere omschrijving in die noot), een verkorte schrijfwijze van onderdeel *h* van art. 32.

Ad art. 32k. Het woonhuis op Wacao verkeert in zeer slechten toestand en zou dus groote herstellingen moeten ondergaan, alvorens het het thans op Hoffi Abau gehuurde huisje zou kunnen vervangen.

Het voorstel, dat tijdelijk door den districtmeester werd gedaan, bleek later niet practisch uitvoerbaar. De kosten van de herstelling van het gebouw zouden misschien meer bedragen dan men in twintig jaren aan huur voor het huisje op Hoffi Abau zal moeten betalen, terwijl het onderhoud van het gebouw dan misschien jaarlijks bijna evenveel zou beloopen.

Op de plantage Siberië werd indertijd een politiewacht geplaatst omdat de districtmeester er ging wonen, en het toen gewenscht was, dat hij een of meer politieagenten in zijn nabijheid had. Een meer geschikte plaats voor de politiewacht van de Kleine berg, zoo deze verplaatst werd, zou wezen de buurt van Daniël, zijnde het centrum van het complex Kleine berg-St. Pieter, van waaruit ook gemakkelijk toezicht kan worden uitgeoefend in de buurt van Siberië.

Ad. art. 35a. Behoudens het jaarlijksche bepleisteren, grijzen, enz. en het wegbreken van enkele vernielde tafels van gewapend beton, verkeert het gebouw zelf in goeden toestand.

Wordt de omrastering aan de zijde van het Waaigat bedoeld, dan kan de Gouverneur verwijzen naar art. 36b. der begrooting voor 1914, waaruit blijkt, dat de genoemde afsluiting zal worden vervangen door een afdak.

De markt wordt buiten het gebouw iederen dag schoongemaakt door de door de politie gehuurde werklieden. Binnen het gebouw moeten de vleeschhouwers voor de zindelijkheid zorgen, onder toezicht van den marktmeester.

Er zal last gegeven worden om nog weer extra op te letten.

Ad. art. 35c. De Gouverneur is van oordeel, dat voorloopig wel kan worden volstaan met het aanleggen van één algemeene begraafplaats.

Meermalen worden de begraafplaatsen beoosten de haven gebruikt voor het bijzetten van afgestorvenen van Otrobanda, zoo de familie daar een eigen kelder bezit, en omgekeerd. De grootere afstand schrikt dan niet af.

In alle geval acht de Gouverneur het gewenscht, eerst eens te zien of er veel van de algemeene begraafplaats gebruik wordt gemaakt.

Ad. art. 35h. Van het 520 M. lange hek om Mundo Nobo moeten geheel vernieuwd worden 25 regels lang 4 M., zwaar 3"×3", terwijl 28, waarvan alleen de toppen verrot zijn, moeten gelascht worden met stukken van 1 M. lengte; verder zijn te vernieuwen 15 latten lang 1,4 M. zwaar 1"×3".

Het nieuwe hout moet geölied, gestopt, gegrond en éénmaal geverfd en daarna het geheele hek, met een oppervlakte van ongeveer 500 M²., overgeverfd worden.

In 1915 zal het ruim 6 jaar geleden zijn, dat het hekwerk werd overgeverfd.

Zuinig berekend zullen de bovenvermelde werkzaamheden de aangevraagde som van f 350.— kosten.

Ad. art. 35k. Zooals de benaming aanduidt worden de bedoelde gelden gebezigd tot het onderhoud, de vernieuwing en den aankoop van meubelen en andere benoodigdheden, zooals b. v. schrijfmachines, voor de landskantoren. Verder worden uit dezen post betaald de aansluitingen aan het telefoonnet: f 685.—; onderhoud der brandspuiten: f 100.; verlichting bureau van den Gouverneur: f 24.—

Ad. art. 36. Den twijfel, die eenige leden uitten, of de voorgestelde verbetering wel een afdoend resultaat zou hebben, kan de Gouverneur tot zijn spijt, niet opheffen, zoolang zij daarvoor geen redenen aangeven. De voorgestelde verbetering is de voor het doel algemeen toegepaste werkwijze.

Ad. art. 37c. In de reiniging van straten en riolen wordt voorzien door 15 aangehuurde werklieden en de dwangarbeiders en de tot openbare werken veroordeelden. Drie werklieden zorgen elken dag voor het schoonhouden van het strand, twee voor de goten en riolen, een voor het verbranden van vuil op het rif, negen werklieden en de veroordeelden voornoemd voor het vegen der straten. Niet enkele, maar alle hoofdwegen zijn schoon en den toestand van de kleine straten slecht te noemen, met betrekking tot haar reinheid, is in strijd met den feitelijken toestand. Er zal hier en daar wel eens wat op straat liggen, dat er op wordt gegooid, zonder dat de politie het ziet, maar dit is eenvoudig niet te voorkomen.

Willemstad kan, wat zindelijkheid betreft, met de beste steden wedijveren.

Ad. art. 41b. Al de kantoren op het Raadhuis worden elken morgen door een vier á vijftal gevangenen onder toezicht van een marechaussee aangeveegd en de meubelen afgestoft. De zaal van den Kolonia[illegible] in den loop van den dag eene vergadering plaats vindt, terdege schoon gemaakt; de zaal wordt aangeveegd, de meubelen, ramen en jaloeziën worden stofvrij gemaakt en de vloer aangedweild. Een keer per week worden de corridor, privaten, galerij, vestibule en trappen flink schoongemaakt en met water geschuurd. Eens per maand worden alle kantoren geschuurd en aangedweild; ramen, jaloezieën en meubelen worden met water en zeep schoongemaakt. Eens per jaar heeft de groote schoonmaak plaats en dan worden alle lokalen van binnen gewit en geteerd.

De klacht over de ramen en jaloezieën is schromelijk overdreven. Er kan in den stoftijd stof op de jaloezieën liggen; maar dit ligt dan in ieder huis. De verf van sommige jaloezieën is wel wat door de zon geblakerd, doch men kan ze niet ieder jaar oververven. Nooit heeft een der leden van de rechterlijke macht of een der ambtenaren op het Raadhuis eenige klacht over onzindelijkheid van het Raadhuis bij den Procureur-generaal ingediend.

Voor asschbakken en papiermanden moeten de ambtenaren zelf zorgen, volgens Curaçaosche gewoonte.

Ad. art. 44. Dat op Aruba in strafzaken voor het kantongerecht steeds in persoon wordt gedagvaard, ligt misschien aan het volgen van een sleur. De Procureur-generaal zal er een onderzoek naar instellen, en zorgen, dat, zoo er geen bijzondere reden voor die gewoonte is, daarmee wordt gebroken.

Ad. art. 52a. en b. Het deed den Gouverneur genoegen, dat het plan om op Aruba een tweeden dokter te benoemen en er een klein ziekenhuis in te richten, algemeen in den Raad bijval vond.

Ad. art. 54j. Vóór de belastingherziening in 1908, waren de schepen op Aruba en St Martin (N.G.) verplicht, ten bate van de aan het Bestuur toebehoorende armenkas, scheepsongelden te betalen. Uit deze kassen werden verschillende hulpbehoevenden geholpen. Na de inwerkingtreding der nieuwe belastingwetten, vervielen deze scheepsongelden. Om nu die hulpbehoevenden te blijven helpen werd op de begrooting steeds, ingevolge art. 3 der verordening van Juli 1908 (P.B. No. 26), een krediet aangevraagd ten einde de noodige fondsen daarvoor te verkrijgen.

Ad. art. 58. De Gezaghebber van Aruba, wiens advies de Gouverneur inwon, acht de aanschaffing van seinvlaggen niet noodig. Hem is nooit op de noodzakelijkheid daarvan gewezen. De meeste zeilschepen, die Aruba passeeren, gaande van Maracaibo naar Curaçao, of komende van de Columbiaansche havens, hebben, volgens hem, geen seinvlaggen aan boord.

Daarbij komt de moeilijkheid om den seinpost te doen bedienen. Men zal er weer apart iemand voor moeten aanstellen.

De Gouverneur zal de quaestie echter nog gaarne eens nader doen onderzoeken, en laten informeeren in hoeverre de handel van Aruba bij het maken van een seinpost belang kan hebben.

Ad. art. 76a. Op bladzijde 6 van de Memorie van Toelichting op deze begrooting is medegedeeld, dat eene verlenging van den Gouvernementssteiger op Aruba met 5 M. dringend noodzakelijk was. Aangezien dit niet juist is en de bedoelde verlenging instede van 5 M., 30 M. moet zijn, wordt deze vergissing hierbij gerectificeerd.

Ad. art. 93b. Het feit, dat de Gezaghebber van St. Eustatius voor eenigen tijd — waarschijnlijk voor zes maanden — met verlof ging, was, meent de Gouverneur, geen reden, om hem de personeele toelage voorloopig nog niet toe te kennen.

Toen de post op de begrooting werd gebracht, was het den Gouverneur nog niet bekend, dat de Gezaghebber met verlof zou gaan.

Ad. art. 108c. Zooals reeds vroeger is medegedeeld, voldoet de 45 M. lange steiger niet aan het doel, omdat het veranderlijke gedeelte van het strand zich verder zeewaarts uitstrekt dan men bij den bouw in 1907, op grond van plaatselijk verkregen inlichtingen, meende te moeten aannemen. Sinds hebben gedurende vier jaren geregeld peilingen plaats gehad en daarbij bleek afdoende, dat bij de voorgestelde verlenging met 23 M. de waterdiepte bij den kop van den steiger van 3½ tot 9 voet afwisselt, de trap buiten de branding komt en de steiger dus het geheele jaar door bruikbaar wordt.

Een bruikbare steiger zal het vlugge laden en lossen zeer bevorderen en voorkomen, dat reizigers een nat pak oploopen en de goederen beschadigd worden bij de landing, zooals thans meermalen gebeurt.

Ad. art. 126. De Gouverneur kan den Raad mededeelen, dat er bij Zijne Excellentie den Minister van Koloniën het voornemen bestaat om, zoo mogelijk, een klein stoomschip te charteren om den dienst tusschen de verschillende eilanden der kolonie te doen onderhouden. Aanschaffing van een eigen stoomschip voor de kolonie acht Zijne Excellentie niet gewenscht.

Ad. art. 129. Van het rapport, door den Heer Cohen Henriquez uitgebracht over zijn reis naar Europa en Amerika in het belang van de hoedenindustrie, is, zoodra het gedrukt was, aan alle leden van den Raad een exemplaar toegezonden.

Het heeft — voor zoover de Gouverneur weet — nooit in de bedoeling van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën gelegen, dat de Heer Cohen Henriquez weer actief als postdirecteur zou worden werkzaam gesteld. Zijne Excellentie had er geen bezwaar tegen, dat hem als postdirecteur verlof werd gegeven, ten einde zich meer bepaald aan de ontwikkeling van de hoedenindustrie te kunnen wijden, doch vond het nog niet gewenscht de speciale betrekking van directeur van de hoedenindustrie in het leven te roepen.

Het zij den Gouverneur vergund aan de leden van den Raad, die meenen, dat de hoedenindustrie de leiding van den Heer Cohen Henriquez wel kan ontberen, door een paar voorbeelden aan te toonen, hoe die leiding aan de hoedenindustrie van onze kolonie ten goede komt.

Op Bonaire en Aruba beteekende die industrie tot voor enkele jaren weinig.

Om haar daar bij de bevolking meer ingang te doen vinden, werden er vlechtcursussen opgericht; en door geregeld contact te houden met de personen, die zich er op die eilanden voor interesseerden, gezorgd, dat er beter werk werd geleverd en de hoeden meer werden gemaakt, zooals de markt ze wilde hebben.

Wat het resultaat daarvan was, zeggen de cijfers die hier volgen.

Op Aruba werd in 1911 uitgevoerd voor f 5500.— aan strooihoeden; in 1912 voor f 19203.— en in 1913 voor f 28629.—.

Op Bonaire werd in 1911 uitgevoerd voor f 5120 —, in 1912 voor f 18765.— en in 1913 voor f 34831.—.

Wanneer men nu weet, dat er twee jaren geleden op die eilanden, door mislukking van den oogst, bijna hongersnood heerschte, en dat daar dit jaar, helaas, waarschijnlijk, weer hetzelfde te wachten staat, zal men toch moeten toegeven, dat de hoedenin-

dustrie er voor de armenbevolking van ontzettend veel belang is, en dat het Bestuur alles moet doen, wat het kan, om die industrie tot grooteren bloei en ontwikkeling te brengen.

Uit de geheele kolonie werd uitgevoerd voor een bedrag van f 678701.— aan stroohoeden, wat, alles bij elkaar gerekend, voor de bevolking een zuivere winst beteekent van ver over het half millioen.

Mag een industrie, die reeds zulk een bate afwerpt en voor nog veel grootere ontwikkeling vatbaar is, maar aan haar lot worden overgelaten, op gevaar af van dan langzamerhand door de concurrentie van elders te niet te gaan?

Ad. Art. 188. Tot zijn leedwezen kan de Gouverneur niet aan het verlangen van den Raad voldoen om het totale bedrag der voorschotten uit 's Rijks schatkist op te geven. Daartoe ontbreken hem de noodige gegevens, die ter Administratie van financiën niet bekend zijn. De Gouverneur veroorlooft zich hierbij evenwel over te leggen afschrift van de rekening-courant van het Departement van Financiën met dat van Koloniën wegens voorschotten aan de kolonie Curaçao, over 1911, waarin de Raad wellicht een kleine aanwijzing zal kunnen vinden. Over andere bescheiden kan de Gouverneur, tot zijn spijt, niet beschikken. De rente van deze voorschotten, die overeenkomstig de derde alinea van art. 18 van de Curaçaosche Comptabiliteitswet (P. B. 1910 No. 63) moet worden betaald, bedraagt 3½%.

In de hierbij aangeboden Nota van Wijzigingen worden nog eenige voorstellen gedaan; de Gouverneur meent te kunnen volstaan met te verwijzen naar de daarbij gegeven toelichtingen.

Raming der middelen.

Het vermoeden van den Raad, dat er op Bonaire en St. Eustatius geen schoolgelden worden betaald, is juist.

Niettegenstaande al de aangewende middelen om deze schoolgelden te innen, bleven zij geregeld uit; de aanmaningen waren dikwijls reden, dat de kinderen van school werden genomen.

De Gouverneur heeft het daarom beter geacht, overeenkomstig de werkelijkheid, dit middel niet te ramen.

Willemstad, den 23n. April 1914.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Nota van Wijziging.

Bij artikel 19 van de koloniale huishoudelijke begrooting voor het loopend dienstjaar is een krediet ad f 11 335.— uitgetrokken voor den aankoop van een motorboot en een motorsloep en andere daarmede in verband staande uitgaven.

Van dit bedrag is f 6 335.— bestemd om de leveringssom van de motorboot voor den haven- en loodsdienst te voldoen.

In de overeenkomst voor de levering van deze boot is bepaald, dat de leveringssom in twee termijnen zal worden betaald, de eerste termijn groot f 6 000.—, na aflevering van de boot aan boord van het schip, dat haar naar Curaçao zal vervoeren, en de tweede, groot f 335.— een jaar na de verscheping, wanneer gebleken zal zijn, dat vaartuig en motor goed voldoen.

Aangezien de tweede termijn van deze leveringssom vermoedelijk eerst op zoodanig tijdstip betaalbaar zal kunnen worden gesteld, dat de kwijting daarvan niet meer ten laste van de begrooting van 1914 zal kunnen geschieden, wordt voor 1915 een krediet hiervoor aangevraagd.

Door het bestuur van de Groep „Nederlandsche Antillen" van het Algemeen Nederlandsch verbond, op Curaçao, is tot den Gouverneur het verzoek gericht om de subsidie, welke zij uit de koloniale kas geniet, met f 250.— te verhoogen en te brengen op f 1000.—, ten einde de groep in staat te stellen, te voldoen aan meerdere aanvragen om financiëelen steun van jongelieden, die in Nederland of in Suriname wenschen opgeleid te worden voor eene maatschappelijke betrekking.

Waar de Gouverneur van oordeel is, dat het doel waarvoor deze verhooging wordt aangevraagd, allen steun verdient, heeft hij gemeend, ten einde aan het verzoek te kunnen voldoen, een verhoogd krediet op deze begrooting te moeten aanvragen.

Ter verbetering van de straatverlichting wordt het noodig geacht, hier en daar nog eenige gloeilampen aan te brengen. Volgens het nieuw te sluiten contract zullen de meerdere lichten, die voortaan aangebracht zullen worden, f 1.50.— per stuk per maand of f 18.— per jaar kosten.

Op het oogenblik zijn er reeds 9 nieuwe lichten aangebracht, waarvoor niets betaald wordt. Wanneer hierbij nog 16 meer worden genomen, zal dit wel voldoende zijn.

Herhaaldelijk is het gebleken, dat het zeer wenschelijk, ja, zelfs noodzakelijk is, dat de ontvanger van Aruba over een paard te beschikken heeft, in de eerste plaats om zich, bij vermoeden, dat er ergens op de kust dranken worden binnengesmokkeld, daarheen te kunnen begeven en ook om van tot tijd de buitenposten, die anders geheel ongecontroleerd blijven, te kunnen bezoeken.

De ontvanger heeft een tijdlang uit eigen beurs een paard onderhouden, waarvan hij bij voorkomende gelegenheden voor bovengemelde doeleinden gebruik maakte. Hij heeft dat paard echter van de hand moeten doen, daar hij het onderhoud op den duur niet kon bekostigen.

Om bovengenoemde redenen wordt thans een krediet aangevraagd om aan den ontvanger fouragegeld te kunnen toekennen, waardoor hij in staat wordt gesteld een paard te houden.

De Paardenbaai op Aruba is, door verzanding, voor schepen van ietwat groote afmetingen moeilijk toegankelijk geworden.

Het plan bestaat daarin een afdoende verbetering aan te brengen.

Noodig zal het daarvoor zijn den toestand eerst behoorlijk op te nemen, om den omvang van de werkzaamheden en de kosten, die er aan verbonden zullen zijn, te kunnen schatten.

De Commandant van Hr. Ms. „Kortenaer" had zich bereid verklaard daarvoor de noodige peilingen en opnemingen te laten doen, doch moest onverwachts van hier vertrekken, alvorens aan dat plan gevolg te kunnen geven.

Er zal nu worden nagegaan of het mogelijk is die opmetingen door anderen te laten doen.

Daar het nog onmogelijk is om eenigszins bij benadering aan te geven wat de werkzaamheden zullen kosten, wordt voorgesteld er op de begrooting een memoriepost voor uit te trekken.

Het toezicht over de gouvernementsgronden en bosschen is thans onvoldoende. Vooral in het 4e district wordt het bosch door het clandestein branden van houtskool erg vernield. Zelfs dividiviboomen worden soms omgehakt. Met het aantal boschwachters, waarover thans beschikt wordt, is het niet mogelijk veel hiertegen te doen en zoo er geen maatregelen getroffen worden om het kwaad tegen te gaan, zal aan de [illegible] groote schade [illegible].

Door het [illegible] van een vierden boschwachter, zal veel kunnen worden gedaan ter voorkoming van dit misbruik.

Het eindcijfer der begrooting wordt door deze wijzigingen gebracht op f 1 142 789 en dat der Rijkssubsidie op f 410 710.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke berichten.

De Apostolische Vicaris heeft Woensdag ll. aan 170 vormelingen van de parochie van den H. Dominicus op Montagne het H. Vormsel toegediend.

***

Donderdag ontving Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE de Bisschoppen van Merida en van Maracaibo ten zijnent op hun doorreis naar Rome.

***

De Eerw. Paters G. POTTEN en P. POIESZ zullen met de *Prins Maurits* naar Nederland vertrekken met verlof.

Wij wenschen den verdienstelijken Missionarissen een voorspoedige reis en behouden aankomst in het Moederland en hopen HEerw. over een jaar weer frisch en gezond in ons midden te zien.

Ter eere van het Prinsesje

werd er Donderdag allerwege druk gevlagd. De Groep „Nederlandsche Antillen" van het Algemeen Nederlandsch Verbond gaf 's avonds een concert, waarna de plechtige taptoe gespeeld werd en een omgang door de stad met fakkels volgde.

De Gouverneur hield om 8 uur receptie ten paleize, dat illumineerde, terwijl om 9 uur het bal begon.

Langzamerhand zal Prinsesjesdag wel groeien tot een algemeenen feestdag, evenals Koninginneverjaardag.

De Victoria Louise.

Goed nieuws!

De volijverige Agent der Hamburg Amerika Lijn, de Heer EDWIN SENIOR, zond ons ter inzage een brief van de hoofddirectie te New-York, waarin deze verklaart ten zeerste te wenschen, dat Willemstad in het toeristenverkeer worde opgenomen. Dit zal reeds het volgend jaar kunnen geschieden, als onze haven dan maar de noodige waarborgen biedt van een veiligen in- en uitvaart.

De Directie vraagt om de officiëele gegevens van den Havenmeester omtrent breedte en diepte onzer haven.

De *Victoria Louise* is 700 voet lang, 68 breed met een maximum-diepgang van 29 voet.

We zijn overtuigd, dat onze haven voldoende zekerheid zal bieden aan dergelijke schepen en vleien ons, dat het den Heer EDWIN SENIOR moge gelukken, voortaan de toeristenbooten ook naar Curaçao te lokken.

Vreemdelingenverkeer.

Gedurende de maand April kwamen 495 passagiers hier met de verschillende stoombooten aan, terwijl er nog 623 transitoreizigers aan boord waren. Van hieruit vertrokken met de stoomschepen 425 passagiers. Het was in April veel drukker dan in Maart, toen er 399 reizigers aankwamen en 342 vertrokken.

Hopen we, dat de V. V. V. deze beweging verdubbele.

„Henrich Horn".

Het Duitsche stoomschip *Henrich Horn* groot 2.494 M³ netto, schipper E. GRASSOW, afkomstig van Pernambuco (Brazilië), is aan de Fuikbaai te Newport alhier aangekomen den 16n dezer, heeft aldaar eene lading phosphorzure kalk van 1.971.000 K. G. ingenomen en is den 22sten d. a. v. met bestemming naar Stettin vertrokken, na in de havan van Willemstad te hebben gebunkerd.

Dat is dus No. 6.

Draadlooze.

De Luitenant ter zee 2e kl. R. KWAST zal binnenkort naar Curaçao vertrekken om ons kuststation te transformeeren.

Denkelijk hangt dit samen met de invoering van fluitsignalen.

Garnizoen.

De 1e luit. der inf. W. J. DE VRIES is voor drie jaar gedetacheerd bij ons garnizoen.

De 1e luit. VAN DER HOF is via New-York naar Nederland vertrokken.

Visscherij.

Het schijnt, dat het vele geld ter bevordering der visscherij besteed, toch eindelijk rente zal geven.

De verkoop van gekoelde visch heeft geregeld plaats en breidt zich gestadig uit. Er is zooveel navraag, dat alle visch op Aruba wordt opgekocht.

Het ware te wenschen, dat de Arubianen zich wat meer op de visscherij gingen toeleggen, nu het blijkt, dat zij geregelden afzet vinden voor hun waar.

Officiëele berichten.

De officier van gezondheid 2de klasse M. C. Henriquez is eervol ontheven van de tijdelijke waarneming der functiën van gouvernementsgeneeskundige op Aruba.

De kommies 2de klasse der belastingen op Aruba A. Leeflang; is in activiteit hersteld.

De Administrateur van financiën in deze kolonie, en lid van de schoolcommissie alhier, L. van der Veen Zeppenfeldt is in activiteit hersteld; de heer H. J. T. Boomgaart is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van Administrateur van financiën in deze kolonie, en hersteld in zijn betrekking van kantonrechter op Curaçao; de heer H. H. R. Chapman, oudste plaatsvervanger-kantonrechter alhier is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van kantonrechter alhier; en de heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt is, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, eervol ontheven van de functiën van lid der schoolcommissie alhier.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier C. F. Galmeyer is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den geneesheer van het leprozengestícht alhier H. A. de Casseres is wegens tien jaren onafgebroken dienst in de kolonie, zes maanden verlof naar Europa verleend.

De tijdelijke kommies 2de klasse der belastingen op Curaçao A. J. H. Leseur is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van kommies 2de klasse der belastingen op Aruba, standplaats Oranjestad.

De arts alhier, Dr. M. Gerstl is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van quarantaine-geneesheer, directeur van de quarantaine-inrichting op Curaçao; en de arts W. H. Winkel alhier is als zoodanig benoemd.

Dankbetuiging.

Ontvangen van de Heeren JAMES & JONES een nieuwe tijdtafel der *Leyland Line.*

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven enz.

Josefa Arias, William Brownsky, Capt Behrens, Leonard Blanken, Jules Florence, Ogenio Jasboos, Pedro Maduro, Cris Muller, Servani Maduro, Reinilia Maduro, J. J. Negron, Andrea Jimenez O. Neil.

Aangeteekende stukken Zuliet Braafhart, 2 en een rebut geadresseerd aan: Henry F. Palm New-York.

Drukwerken: Andrea Jimenez O' Neil G. N. Daal, G. D. Daal, P. H. F. Evertsz, A. L. y A. M. Tragenas Madame Haneply, de Lamarfiliere, Hallar Lijn.

Zonder adres: een monster Rheorpurgin-tabletten.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 1 Mei 1914.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.06
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.50
HUIDEN per K.G.	„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.20
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hippijapa).	
Kwaliteit No, 1 .... per dozijn	„ 3.25
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.37½
„ „ 2 „ „	„ 5.
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.
„ „ 6 „ „	„ 8.50
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ „ 1 van 25 c.M. of minder f	

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd: 64 ratten.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

1 Curaçao — Marsch — J. C. Palm
2 Morning, noon and night in Vienna — Ouverture — Suppé
3 Eva — Walzer — Gilbert
4 Fantaisie sur Un ballo in Maschera (1e uitv.) — G. Verdi
5 El aldeano alegre — Marcha — L. Fall
6 Fantaisie sur La Traviata (1e uitv.) — G. Verdi
7 Le Canari — Polka pour piccolo (1e uitv.) — Sabathil
8 Para cual de las tres? — Danza — J. Blassini

Zondagavond om 7.50 uur aan de Overzijde.

Uit de Naburige Republieken.

Venezuela. Het wil ditmaal niet goed vlotten met de revolutie. De kopstukken schijnen het niet goed eens te kunnen worden en GOMEZ is hun feitelijk te glad af geweest.

Hij wacht hen af aan het hoofd zijner troepen. Alle mannen van beteekenis worden rondom hem samengeroepen, zoodat iedere actie tegen hem vrijwel onmogelijk wordt. Men verwacht, dat de partijhoofden van Trinidad naar Madeira zullen gaan om wat vrijer te zijn in hun beweging. Engeland schijnt hen op Trinidad scherp te bewaken.

De Oorlog in Mexico.

Op denzelfden dag, dat de Amerikaansche Marine reeds krachtig optrad tegen Mexico, was de Senaat te Washington het nog niet eens geworden over de houding, die zou worden aangenomen. Dinsdag 21 April kwam hij om 12 uur bijeen. Senator LODGE legde het volgende besluit ter goedkeuring aan den Senaat voor: Aangezien in Mexico de toestand onhoudbaar is geworden, de wreedheid alle perken te buiten gaat en er een staat van volslagen regeeringloosheid heerscht; aangezien de moordaanslagen op rustige burgers en de plundering hunner goederen talrijk zijn en ongestraft gepleegd worden, terwijl het niet mogelijk is zich eenige bescherming hiertegen te verzekeren door diplomatiek overleg, daar in dat land de wettige hoofden met voldoende macht toegerust ontbreken; aangezien Mexico niet bij machte is zijn internationale verplichtingen na te komen, eischt de eerbied, welken de Ver. St. aan zich zelven verplicht zijn, aan hun waardigheid en aan de bescherming hunner burgers, de beleedigingen de Amerikaansche vlag aangedaan niet ongestraft te laten. De internationale verhoudingen eischen, dat de Amerikaansche regeering hare rechten doe erkennen, en dwinge, ze te eerbiedigen."

De Heer LODGE is een heel voornaam lid van het Comité voor Buitenlandsche Zaken en diende als zoodanig zijn voorstel in, de republiekijnsche partij steunde hem.

Admiraal FLETCHER seinde dienzelfden middag om 3 uur van Veracruz: „In afwachting van verdere orders heb ik de manschappen van de kruisers „Utah" en „Florida" en van de „Prairie" laten landen en nam het Douanekantoor in bezit. De Mexicanen verzetten zich niet tegen het landen, maar begonnen te schieten, toen het Douane-kantoor bezet werd". Toen begon de Prairie het bombardement. De Amerikanen bezetten een groot gedeelte van de stad en aan de zeezijde, de kaden, het station, het Consulaat, het telegraafkantoor. De Amerikanen gingen heel kalm hun gang en schoten slechts terug, als er op hen geschoten werd. 1000 Man waren reeds aan land 's middags om 6 uur.

Generaal Huerta beschouwde dit alles niet als een vriendschappelijke daad en verbrak de relaties met N. Amerika door den Amerikaan-

schen Gezant zijn brieven thuis te sturen, toen ging de Mexicaansche gezant ook uit Washington.

Nu heet het, natuurlijk, dat HUERTA de betrekkingen verbroken heeft en HUERTA den oorlog heeft verklaard.

Maar de Amerikaantjes krijgen het nu ook te kwaad met VILLA en CARRANZA, die met HUERTA zullen optrekken tegen den gemeenschappelijken vijand. Het dreigt een algemeene oorlog te worden.

In Washington heeft men 500 000 dollar beschikbaar gesteld voor de Amerikanen, die Mexico verlaten willen en naar Amerika terugkeeren.

Van Boston vertrokken op 23 April de kruisers *Virginia, Nebraska* en *Georgia* naar Mexico.

De toestand wordt kritiek en vindt zijn weerslag op de Beurs.

In Veracrus werd het vuren gestaakt, en de stad met patrouilles doorkruist. Grl. MAAS, de bevelhebber der Mexicaansche troepen, vluchtte met zijne familie.

Admiraal FLETCHER richtte den 20n reeds, dus daags voor dat de stad werd ingenomen, de volgende proclamatie tot den Burgemeester, den Gezagvoerder der troepen en de bewoners van Veracruz: „Het is noodzakelijk geworden, dat de Ver. Staten hunne scheepsmacht lieten landen om het militaire toezicht te houden over de douane en de kaden van Veracruz. Uwe medewerking wordt ingeroepen om de orde te handhaven en bloedvergieten te voorkomen. Het voornemen bestaat, ons niet verder in te laten met uw inwendig bestuur dan voor zoover dit noodzakelijk zal wezen om de orde te bewaren en de gezondheid der militaire troepen. Het is ons verlangen, dat de burgerlijke ambtenaren hunne bediening behouden en voortzetten in vrede. Onder deze voorwaarden zal de Amerikaansche scheepsmacht alle bescherming verleenen aan Veracruz. Men wordt verzocht te voorkomen, dat nog van de daken geschoten wordt op de troepen. Dat schieten van particulieren, die niet behooren tot eenige militaire bezetting, is tegen alle regelen van oorlogvoeren en als men er niet mede ophoudt, zullen er zeer strenge maatregelen genomen worden."

Eerst twee dagen later, dat is den 22n April, nam de Senaat het besluit om met gewapende macht Mexico te dwingen tot eerbied voor de Ver. St. en tot eerherstel voor de ondervonden beleedigingen.

Dat men in Washington de zaken nog al ernstig inziet, blijkt wel uit het feit, dat er voor 3 maanden steenkool en mondvoorraad naar de schepen verzonden zal worden..

Ook de Amerikanen, die vroeger naar Mexico emigreerden vinden den toestand gevaarlijk. Er komen treinenvol in Veracruz aan. De haat tegen de Amerikanen is in het Binnenland zeer groot en vrij algemeen.

Op 24 April waren 6500 manschappen geland. In Galveston gingen nog 5000 scheep, maar dan zal voorloopig geen verdere strijdmacht gezonden worden en President WILSON eerst eens het verloop afzien. Het schijnt, dat VILLA beloofd heeft nooit tegen Amerika te zullen optrekken en HUERTA en CARRANZA dus alleen blijven; dan zou dat in ieder geval de oorlog minder algemeen maken.

Het Departement van Marine zal een afzonderlijk eskader voor Mexico vormen. De superdraednoughts *New-York* en *Texas*, aan het hoofd met 2 gepantserde kruisers en 10 gewone kruisers.

Er is order gegeven aan de Mexicaansche grenzen allen invoer van wapenen te beletten.

25 April werd een zeer droevig nieuws naar Washington geseind. De Consul van Veracruz berichtte, dat Huerta het barbaarsche plan heeft de vrouwen en kinderen der wegtrekkende Amerikanen achter te houden. Reeds werden 125 vrouwen en kinderen uit de treinen verwijderd en vastgehouden.

Doch in het algemeen is het leven der Amerikaansche burgers niet meer veilig in Mexico City. Zij worden gewoonweg door HUERTA gevangen genomen als gijzelaars, het Amerikaansch Hotel en de Clubs werden overrompeld, de ruiten ingegooid. Drie Amerikanen werden uit een trem gesleept en op straat gedood, een vierde jonge Amerikaan werd door zijn vroegere sportvrienden in het Club gebouw gedood.

Zelfs de troepen loopen gevaar in Veracruz. HUERTA trekt met spoed op die stad aan en nu zegt men, dat zijn leger heel veel talrijker is, dan dat der Amerikanen. Reeds bij voorbaat beginnen de burgers van Veracruz de vijandelijkheden en schieten telkens op de troepen. Huis voor huis moest onderzocht worden om aan deze verraderlijke beschieting een einde te maken. De Amerikaansche troepen maken zich gereed om den vijand te ontvangen, men is goed voorbereid op zijn komst. Dertien torpedojagers zijn eveneens op de ree van Veracruz aangekomen. De Amerikaansche Regeering schijnt nog niet een spoedig einde te zien aan de vijandelijkheden. Verschillende groote stoomvaartlijnen zijn aangezocht hare schepen voor transport van troepen en provisie beschikbaar te stellen, ook in Liverpool kwam eenzelfde aanvrage.

President WILSON heeft een lichting van 400000 vrijwilligers aangevraagd en gekregen. Amerika is dus wel iets van plan. Een luchteskader, groot 30 man, zal zijn vliegkunst boven Veracruz beproeven en het nut van een luchteskader aantoonen.

De Mexicanen hadden groote bestellingen gedaan van ammunitie, maar zullen niets in hun bezit krijgen. Het Duitsche schip *Ipiranga*, is aangekomen en mocht alles lossen behalve de zoozeer verwachte ammunitie. Ook de andere bestellingen zullen op deze wijze verhinderd worden en zoo zal Huerta spoedig uitgeput zijn.

Gebrek aan ammunitie zal wel grootelijks hebben ingewerkt op HUERTA om in te gaan op de bemiddelingsvoorstellen van Argentinië, Brazilië en Chili. Als eerste voorwaarde tot den vrede is voorgesteld de algemeene wapenstilstand. Engeland, Frankrijk en Duitschland hebben ook aangedrongen op het sluiten van den vrede.

Zoo zal deze oorlog een spoedig einde hebben. HUERTA heeft de kracht van Amerika gevoeld, dat door zeer snel en met groot wapenvertoon op te treden hem weinig tijd liet om tot bezinning te komen.

Maar hoe zal nu de toestand in Mexico geregeld worden? Dat zal zoo makkelijk nog niet gaan.

Buitenland.

De Panama-kanaal-tollen.

De president der Vereenigde Staten, Wilson, richtte onlangs persoonlijk een boodschap aan het congres, waarin hij hetzelve uitnoodigde, de eer der Vereenigde Staten te handhaven door opheffing van de bepaling in de Panamakanaal-wet, waardoor de Amerikaansche kustvaart van de kanaaltollen wordt vrijgesteld

Hij verklaarde daarbij o. m., dat de vrijstelling der Amerikaansche schepen een verkeerd begrepen economische politiek was en in strijd was met het Engelsch-Amerikaansch verdrag van 1901 het Hay-Pancelot-verdrag.

De president deed een beroep op het congres om rechtvaardig te zijn, en niet ernstig gedane beloften door een gedwongen interpretatie ongedaan te willen maken. Daarvoor waren de Vereenigde Staten een te groote, machtige en zich zelf respecteerende natie, en zij moesten juist daarom zich niet aan hun belofte onttrekken, wijl ze genoeg macht hadden om zich te veroorloven, het verdrag uit te leggen, zooals ze het zelf wilden, verklaarde Wilson, die hier wel blijk gaf een zonderlinge „moraal" te huldigen.

Na voorlezing van zijn boodschap, verliet de president dadelijk de zittingszaal, waar alle tribunes dicht bezet waren.

Tien minuten later diende Chilton in den Senaat een wetsontwerp in, waarbij de president gemachtigd wordt, de bepaling over de vrijstelling van de Panamakanaaltollen voor de Amerikaansche schepen op te heffen.

Leden van het Huis van afgevaardigden en den senaat, die gepleit hebben voor de opheffing van de bepaling in de Panamakanaal-wet, waardoor de Amerikaansche kustvaart van de kanaaltollen wordt vrijgesteld, deelen mede, dat in beide huizen een groote meerderheid bestaat om deze opheffing onmiddelijk goed te keuren.

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Sept. 1912 t|m 28 Februari 1913 onder No. **3701 H,** t|m No. **1817 I,** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **7n Mei.** a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 2n Mei 1914

De Voorzitter.

A. JESURUN.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 25 APRIL — 9 MEI

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zulia	S S Morris	25 April	New-York	25 April	Maracaibo
Pr der Nederl.	N C v Baaren	25 „	Amsterdam	28 „	New-York
Juno	D Klok	26 „	Colón	26 „	Amsterdam
Merida	A Johanson	27 „	Maracaibo	27 „	La Guayra
Merida	A Johanson	29 „	La Guayra	30 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	30 „	Maracaibo	30 „	New-York
Caracas	Furst	30 „	New-York	30 „	La Guayra
Pr Maurits	P Koningstein	2 Mei	New-York	3 Mei	Amsterdam
Caracas	Furst	6 „	La Guayra	6 „	New-York
Merida	A Johanson	6 „	Maracaibo	6 „	Maracaibo
*Progreso**	Hansen	9 „	New-York	9 „	Maracaibo
Jan v Nassau	R Wagenmaker	9 „	Amsterdam	10 „	New-York
Skogstad	Hansen	18 April	Norfolk	25 April	Cuba
Nitonian	Reid	24 „	Liverpool	24 „	Sta Marta
Grunewald	H Brock	27 „	Hamburg	28 „	Colon
Odenwald	S Segebarth	2 Mei	Colón	3 Mei	Hamburg
Siena	R Raffo	2 „	Genova	2 „	Colón
Savoia	P Moller	10 „	Cuba	11 „	Hamburg
Magician	Richards	2 „	Liverpool	2 „	Sta Marta

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Refugio H	26 April	Aruba	*Iulia Estrella*	26 April	Pto. Rico
W L Swift	27 „	Pto Rico	*Virginia H*	27 „	Vela de Coro
Maria H	27 „	Maracaibo	*Estelle H*	28 „	Isl Barlov.
Quisqueja	29 „	St Domingo	*Refugio H*	28 „	Aruba
Marieta	29 „	Rio Hacha	*Nereida H*	30 „	Maracaibo
Estr. del Mar	29 „	Guanta	*Diana V*	30 „	Maracaibo
Hirondelle H	29 „	Maracaibo	*Merc. Maria*	1 Mei	Sto Domingo
Gacela H	29 „	Maracaibo	*Rosa Maria H*	2 „	Aruba
Themis H	29 „	Pt Colombia			
Electra H	1 Mei	Maracaibo			
Virginia H	1 „	Vela de Coro			
Rosa Maria H	1 „	Aruba			

*Dit S.S. komt enkele dagen later hier aan. 30 April moest reeds volgens de Tijdtafel der K.W.I.M. Line B een S.S. hier zijn aangekomen